

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/49/2021
Identifikačné číslo spisu: 3616200420
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:3616200420.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. okružná XXX/XX, R., 2/ R. T. rod. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom ul. F. XXXX/XX, R., obaja právne zastúpení: Peter Janík, advokát so sídlom M.R. Štefánika 5, Topoľčany proti žalovanej: M. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. I. XXX, T. I., právne zastúpenej: JUDr. Ivana Magdolenová Joríková, advokátka so sídlom Hrnčíríkova 1/B, Partizánske, o určenie, že dôvod vydedenia nie je daný, vedenom na Okresnom súde Partizánske, pod sp. zn. 5C/26/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30. júna 2020 sp. zn. 27Co/31/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobkyňa 2/ nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.Okresný súd Partizánske (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 14. mája 2019, č. k. 5C/26/2016-174 určil, že dôvody vydedenia zapísané v listine o vydedení formou notárskej zápisnice N 33/99 NZ 33/99 zo dňa 05.05.1999 spísanej v Partizánskom na notárskom úrade JUDr. K. J., notára, so sídlom Námestie SNP 212/4 Partizánske, na základe ktorých právny predchodca žalobcov 1/ a 2/ Ing. N. E., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, vydedil žalobcov 1/ a 2/, nie sú dané. Súd prvej inštancie zároveň priznal žalobcom 1/ a 2/ nárok voči žalovanej na náhradu trov konania vo výške 100 %.

1.1 Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní postupoval v intenciách skoršieho zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) z 24. mája 2018 sp. zn. 27Co/303/2017, v zmysle ktorého súd prvej inštancie skorším zamietajúcim rozsudkom nesprávnym procesným postupom z hľadiska § 181 ods. 2 CSP (predbežné prejednanie sporu) odňal žalobcom 1/ a 2/ možnosť konať pred súdom tým, že svoje rozhodnutie nečakane a prekvapivo založil na právnych záveroch v otázke posúdenia danosti naliehavého právneho záujmu na nimi podanej určovacej žalobe bez toho, aby predniesol také predbežné právne posúdenie, ktoré by bolo spôsobilé umožniť im sa k nemu relevantne

vyjadriť a odňať im tak právo namietať správnosť právneho názoru. Odvolací súd zároveň uviedol, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie nebolo zrejmé, v čom vzhladol pôvod záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu. Súd prvej inštancie totiž kumuloval zistenie o nedostatkoch žaloby, ktoré vzhladol v rozpornosti žalobného petitu so skutkovými tvrdeniami, súčasne však dôvodil rozporom formulovaného žalobného návrhu s hmotným právom v nadväznosti na čo v konečnom dôsledku s nemožnosťou poučiť žalobcov o nesprávnej formulácii žalobného petitu pre ich právne zastúpenie v konaní. Odvolací súd však mal za to, že ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobný petit je v rozpore so skutkovými tvrdeniami vyplývajúcimi z obsahu žaloby mal postupovať v zmysle § 129 CSP (predtým § 43 OSP) a vyzvať žalobcov na odstránenie tejto vady, keďže išlo o vadu odstrániteľnú.

1.2 Na základe vykonaného dokazovania a po pripustení zmeny žalobného petitu dospel súd prvej inštancie k záveru, že je súlad medzi obsahom žaloby a jeho petitom a žalobcovia 1/ a 2/ majú naliehavý právny záujem na určení, že dôvody vydedenia nie sú dané, inak by bolo ich právne postavenie ako dedičov zo zákona neisté. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že dôvody vydedenia neboli dané z dôvodu, že v konaní bolo preukázané, že žalobcovia 1/ a 2/ pochádzajú z prvého manželstva poručiteľa, ktoré uzavrel keď mal 22 rokov a tiež počas manželstva navštevoval vysokú školu, teda na deti nebol pripravený, hľadal si iné známosti, čoho následkom bol aj rozpad jeho manželstva. Žalobkyňa 2/ mala dva roky a žalobca 1/ šesť rokov v čase rozvodu ich rodičov. Poručiteľ sa s nimi nikdy nekontaktoval, úplne ich ignoroval, okrem platenia výživného si ich vôbec nevyšimal. Poručiteľ (otec žalobcov 1/ a 2/) si žil vlastným životom bez akéhokoľvek záujmu o jeho deti. Súd prvej inštancie uviedol, že dôvody vydedenia vo vzťahu k žalobcovi 1/ v tom, že zanechal neporiadok v garsónke, vylate dvojzložkového laku nebolo preukázané a žalobca 1/ to výslovne poprel, pričom sám uviedol, že ich vzťah pred smrťou poručiteľa sa zlepšil. Súd prvej inštancie konštatoval, že tvrdenia poručiteľa uvedené v listine o vydedení neboli pravdivé, keďže sám poručiteľ sa so žalobcami nestýkal, nevytvoril medzi ním a žalobcami 1/ a 2/ citové puto. V rámci dokazovania dokonca vyplynula skutočnosť, že poručiteľ pred jeho smrťou chcel zmeniť vydedenie svojich detí, pričom k spisaniu listiny bol tlačенý svojou druhou manželkou. Tiež v konaní nebolo preukázané, že by poručiteľ požiadal o pomoc žalobcov 1/ a 2/ a oni by mu takúto pomoc odmietli poskytnúť. Teda dôvody vydedenia žalobcov 1/ a 2/ neboli dané, preto súd prvej inštancie žalobe v celom rozsahu vyhovel.

2. Odvolací súd rozsudkom z 30. júna 2020 sp. zn. 27Co/31/2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcom 1/ a 2/ priznal nárok voči žalovanej na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dal odpoveď na všetky zásadne právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a obrany proti nej.

2.1 Odvolací súd uviedol, že nebolo možné sa stotožniť s námietkou žalovanej týkajúcou sa zmeškania lehoty na podanie žaloby žalobcami. Žalovaná v rámci odvolania uviedla, že žalobcovia pristúpili k zmene žalobného nároku až 18.07.2018, t. j. viac ako po 30 mesiacoch od právoplatnosti uznesenia súdneho komisára, ktorý ich v dedičskom konaní odkázal na podanie žaloby o určenie spornej skutočnosti, a to namietanej neplatnosti listiny o vydedení. Odvolací súd však poukázal na to, že podaním žalobcov nedošlo k zmene žaloby, ale k odstráneniu vady už vykonaného procesného úkonu, a to žaloby doručenej na súd dňa 01.02.2016 (ktorá bola podaná v lehote dedičským súdom). Mal za to, že došlo k zosúladieniu žalobného petitu s obsahom žaloby. Odvolací súd síce upozornil na to, že postupom súdu prvej inštancie došlo uznesením k pripusteniu zmeny žaloby, avšak podľa odvolacieho súdu k tomuto rozhodnutiu neboli splnené podmienky, ale nemalo to vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

2.2 Odvolací súd nezohľadnil ani námietku žalovanej prostredníctvom ktorej poukázala na nezrovnalosť žalobcami precizovaného žalobného petitu s petitom formulovaným súdnym komisárom. Napriek tomu, že bolo v dedičskom konaní jednoznačne zrejmé, že spor o dedičské právo má pôvod v skutkovej otázke (naplnenie, resp. nenaplnenie dôvodov vydedenia), súd v dedičskom konaní nesprávne pri odkázaní žalobcov na podanie žaloby im formuloval žalobný petit tak, že nesmeroval k skutkovej otázke, ale k rozhodovaniu o právnej otázke (určenie neplatnosti listiny o vydedení). Vo vyššie uvedenom

nesprávnom vyhodnotení spornej skutočnosti a dedičským súdom nesprávne formulovaným žalobným návrhom došlo k vade v podobe vnútorného rozporu medzi formulovaným petitom a skutkovými tvrdeniami uvádzanými v žalobe, pričom táto vada nemôže ísť na ťarchu žalobcov, ktorí zjavne svojou žalobou smerovali k vyriešeniu nimi správne identifikovanej skutkovej otázky, o ktorej je medzi dedičmi spor (určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané).

2.3 Žalovaná zároveň namietala aj prekvapivosť napadnutého rozhodnutia s poukazom na § 181 ods. 2 CSP. Mala za to, že súd prvej inštancie opätovne rozhodne v jej prospech, a nie v jej neprospech, preto ani nevedela, či je potrebné podávať ďalšie návrhy na dokazovanie. Odvolací súd uviedol, že síce bolo pravdou, že súd prvej inštancie ani po zrušujúcom uznesení neoboznámil strany sporu o tom, ktoré skutkové tvrdenia považuje za sporné a nesporné, neoboznámil tiež predbežné právne posúdenie veci, avšak nedostatky súdu prvej inštancie sa premietli v rozhodnutí skoršieho zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, čím bol následne vytvorený dostatočný časový priestor pre obe strany sa s nimi vysporiadať. Súd prvej inštancie postupoval v intenciách odvolacieho súdu. Odvolací súd zároveň poukázal na to, že navrhovanie a predkladanie dôkazov je zásadne vecou strán sporu, na ktorých spočíva hlavná zodpovednosť, teda iniciatíva v tomto smere jednoznačne zaťažuje ich. Z obsahu spisu totiž jednoznačne vyplývalo doručenie poučení o procesných právach a povinnostiach, vrátane poučenia o povinnosti uvádzať podstatné a skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu a uplatňovať prostriedky procesnej obrany včas. To v akom rozsahu tieto oprávnenia využila žalovaná, bolo výlučne vecou jej posúdenia. Od podania žaloby (01.02.2016) do doby v poradí druhého rozhodnutia súdu prvej inštancie (14.05.2019) totiž uplynuli viac ako tri roky, od doby zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu a následne vyprecizovanej podoby formálne spôsobilaj žaloby uplynul jeden rok, žalovaná mala podľa odvolacieho súdu dostatočný časový priestor na to, aby podľa svojho uváženia mohla produkovať relevantnú argumentáciu.

2.4 Žalovaná sa prostredníctvom vecných odvolacích námietok primárne dovoľavala odlišného posúdenia danosti naliehavého právneho záujmu žalobcov na podanej žalobe. Mala za to, že keďže žalobcovia zmenili žalobný návrh a domáhali sa určenia, že dôvody vydedenia nie sú dané, teda sa dožadovali určenia inej právnej skutočnosti a preto bolo potrebné skúmať, či na takomto určení majú naliehavý právny záujem v zmysle § 137 CSP. Podľa žalovanej bolo potrebné danú žalobu zamietnuť, keďže za účinnosti CSP je prípustná jedine žaloba o určenie, že žalobcovia sú dedičmi po poručiťovi. Odvolací súd sa nestotožnil s touto námietkou. Podľa neho, procesná prípustnosť žaloby o určenie právnej skutočnosti vyvolanej sporom o dedičské právo v čase jej podania vyplývala z § 175k ods. 2 OSP, ako aj v čase rozhodovania súdu prvej inštancie z § 194 CMP, preto nebolo potrebné existenciu naliehavého právneho záujmu na podaní žalobcov skúmať. Platná právna úprava síce v čase podania žaloby žalobcov neobsahovala všeobecné ustanovenie, ktoré by upravovalo prípustnosť žalobného návrhu na určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu, avšak žaloba podaná v zmysle § 175k ods. 2 OSP nebola vo svojej podstate určovacou žalobou v zmysle § 80 písm. c) OSP, ale žalobou na určenie právnej skutočnosti, u ktorej naliehavý právny záujem vyplýva z právneho predpisu a nemohla byť zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu ako sa domnievala žalovaná.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľka žiadala, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

3.1 Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľka videla v neaplikácii § 181 ods. 2 CSP súdom prvej inštancie, napriek tomu, že bol odvolacím súdom v skoršom zrušujúcom uznesení odkázaný na jeho aplikáciu a teda na oboznámenie strán sporu s predbežným právnym názorom. Dovolateľka mala za to, že napriek tomu, že odvolací súd v napadnutom rozhodnutí jej dal za pravdu, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal so spornými a nespornými skutkovými tvrdeniami a stranám sporu nepredostrel svoj predbežný názor, už toto porušenie procesných predpisov nepovažoval za porušenie práva na spravodlivý proces žalovanej dostatočnej intenzity, pritom žalovaná bola v rámci prvého rozhodnutia súdu prvej inštancie úspešná a naopak v poradí druhým rozsudkom súdu prvej inštancie v celom rozsahu neúspešná, čo podľa nej indikovalo záver o evidentnej prekvapivosti. Žalovaná uviedla, že tento

názorový obrat súdu prvej inštancie sa dozvedala až z odôvodnenia v poradí druhého rozsudku súdu prvej inštancie. Pre dovolateľku napadnuté rozhodnutie v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie predstavovalo zmätočnosť a nepredvídateľnosť postupu a rozhodnutí súdov v základnom konaní. Dovolateľka mala za to, že ak nebola vyslovená zmena súdom prvej inštancie predbežným právnym posúdením a iné určenie sporných a nesporných skutočností v spore, tak legitímne očakávala, že aj v poradí druhé rozhodnutie v merite veci bude v jej prospech.

3.2 Nesprávne právne posúdenie dovolateľka videla pri riešení otázky, či žalobcovia riadne a včas podanou žalobou uplatnili určenie tej skutočnosti, ktorá bola v dedičskom konaní sporná a v nadväznosti na uvedené mala za to, že na podanej žalobe neexistoval naliehavý právny záujem. Dovolateľka uviedla, že v dedičskom konaní bola výlučne sporná právna skutočnosť ohľadom neplatnosti listiny o vydedení a pokiaľ žalobcovia podali žalobu s iným určovacím petitom, súd prvej inštancie bol povinný skúmať, či na podaní takejto žaloby je naliehavý právny záujem. Podľa dovolateľky v danom prípade nemohlo ísť o žalobu v zmysle § 175 k ods. 2 OSP (teraz §194 CMP), keďže otázka, že dôvody vydedenia nie sú dané, nebola v priebehu dedičského konania sporná a žalobcovia neboli na podanie takejto žaloby odkázaní. Podľa dovolateľky išlo o žalobu v zmysle § 137 písm. c) CSP, kde bolo nevyhnutné skúmať naliehavý právny záujem, ktorý žalobcovia v priebehu konania nepreukázali.

4. Žalobkyňa 2/ sa k dovolaniu vyjadrila a žiadala, aby dovolací súd zamietol podané dovolanie v celom rozsahu ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

6. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľka videla v neaplikácii § 181 ods. 2 CSP zo strany súdu prvej inštancie a teda neoboznámení s jeho predbežným právnym názorom. Dovolateľka bola v rámci prvého rozhodnutia súdu prvej inštancie úspešná a naopak v poradí druhým rozsudkom súdu prvej inštancie v celom rozsahu neúspešná, čo podľa nej indikovalo záver o evidentnej prekvapivosti. Uviedla, že tento názorový obrat súdu prvej inštancie sa dozvedala až z odôvodnenia v poradí druhého rozsudku súdu prvej inštancie. Pre dovolateľku napadnuté rozhodnutie v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie predstavovalo zmätočnosť a nepredvídateľnosť postupu a rozhodnutí súdov v základnom konaní

7. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných

procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Dovolací súd má za to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov a vysporiadanie sa s argumentáciou dovolateľky ohľadom absencie aplikácie § 181 ods. 2 CSP (bod 31 - 34 napadnutého rozhodnutia). Dovolací súd sa nestotožnil s argumentáciou dovolateľky, že napadnuté rozhodnutie spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie je potrebné považovať za prekvapivé, keďže súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a postupoval len v jeho intenciách. Už z rozhodnutia skoršieho zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu bolo možné predpokladať akým smerom sa bude vyvíjať predmetné konanie. Odvolací súd zároveň správne poukázal na to, že navrhovanie a predkladania dôkazov je zásadne vecou strany, pričom žalovaná bola o týchto skutočnostiach riadne poučená. To v akom rozsahu tieto oprávnenia využila žalovaná, bolo výlučne vecou jej posúdenia. Od podania žaloby (01.02.2016) do doby v poradí druhého rozhodnutia súdu prvej inštancie (14.05.2019) totiž uplynuli viac ako tri roky, od doby zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu a následne vyprecizovanej podoby formálne spôsobilkej žaloby uplynul jeden rok, žalovaná mala dostatočný časový priestor na to, aby podľa svojho uváženia mohla produkovať relevantnú argumentáciu.

10. Z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je prekvapivý, nepredvídateľný a zmätočný; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní vecí, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP.

11. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

12. Nesprávne právne posúdenie žalovaná videla pri riešení otázky „danosti naliehavého právneho záujmu.“ Podľa dovolateľky v danom prípade nemohlo ísť o žalobu v zmysle § 175 k ods. 2 OSP (teraz §194 CMP), keďže otázka, že dôvody vydedenia nie sú dané, nebola v priebehu dedičského konania sporná a žalobcovia neboli na podanie takejto žaloby odkázaní. Podľa dovolateľky išlo o žalobu v zmysle § 137 písm. c) CSP, kde bolo nevyhnutné skúmať naliehavý právny záujem, ktorý žalobcovia v priebehu konania nepreukázali.

13. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnú otázku nastolí, nie už tým, pod ktoré písmeno § 421 CSP ju podradí.

14. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

15. K uvedenej právnej otázke dovolací súd uvádza, že sa sudy v základnom konaní správne právne vysporiadali s danosťou naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe. Žaloby vyvolané sporom o dedičské právo, o ktorý ide v posudzovanej veci, sú žalobami o určenie právnej skutočnosti a ich procesná prípustnosť vyplýva priamo z ustanovenia § 175 k ods. 2 OSP (v čase podania žaloby), resp. za aktuálnej právnej úpravy z ustanovenia § 194 CMP, preto nebolo potrebné preukazovať naliehavý právny záujem. Nemožno sa tak stotožniť s argumentáciou dovolateľky, že naliehavý právny záujem na strane žalobcov by bol daný na určenie neplatnosti listiny o vydedení, či určenie kto je dedičom, a v prípade riešenia spornej skutkovej otázky, či dôvody vydedenia boli dané, by ho bolo potrebné preukazovať. Platná právna úprava síce v čase podania žaloby žalobcov neobsahovala všeobecné ustanovenie, ktoré by upravovalo prípustnosť žalobného návrhu na určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu, avšak žaloba podaná v zmysle § 175k ods. 2 OSP nebola vo svojej podstate určovacou žalobou v zmysle § 80 písm. c) OSP, ale žalobou na určenie právnej skutočnosti, u ktorej naliehavý právny záujem vyplýva z právneho predpisu a nemohla byť zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu ako sa domnievala žalovaná. Napriek tomu, že bolo v dedičskom konaní jednoznačne zrejmé, že spor o dedičské právo má pôvod v skutkovej otázke (naplnenie, resp. nenaplnenie dôvodov vydedenia), súd v dedičskom konaní nesprávne pri odkázaní žalobcov na podanie žaloby im formuloval žalobný petit tak, že nesmeroval k skutkovej otázke, ale k rozhodovaniu o právnej otázke (určenie neplatnosti listiny o vydedení). Vo vyššie uvedenom nesprávnom vyhodnotení spornej skutočnosti a dedičským súdom nesprávne formulovaným žalobným návrhom došlo k vade v podobe vnútorného rozporu medzi formulovaným petitom a skutkovými tvrdeniami uvádzanými v žalobe, pričom táto vada nemôže ísť na ťarchu žalobcov, ktorí zjavne svojou žalobou smerovali k vyriešeniu nimi správne identifikovanej skutkovej otázky, o ktorej je medzi dedičmi spor (určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané).

16. V zmysle vyššie uvedeného dovolací súd dospel v prejednávanej veci k záveru, že pokiaľ súd prvej inštancie v spojení s odvolacím súdom založili svoje rozhodnutie v dovolateľkou nastolenej právnej otázke na právnom názore, že je daný naliehavý právny záujem na určení, že dôvody vydedenia nie sú dané a že ho nie je potrebné preukazovať, keďže vyplýva priamo z osobitného predpisu, treba mať za to, že ich rozhodnutia spočívajú na správnom právnom posúdení veci. Vzhľadom na to dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej nie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

17. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie dovolateľa odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku žalobkyne 2/ na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.